

Oxfam Novib/PAX/ The Rights Forum persreactie toetsing F35 export door Nederlandse Staat

Den Haag, 14 november. Op 3 oktober droeg de Hoge Raad de Minister van Buitenlandse Zaken op om de exportvergunning van onderdelen voor F35-gevechtsvliegtuigen met eindbestemming Israël opnieuw te beoordelen. Daarbij werd de minister expliciet opgedragen te toetsen aan de juiste criteria, namelijk of er een risico bestaat dat de export van F35-onderdelen naar Israël bijdraagt aan schendingen van het humanitair oorlogsrecht. Vandaag erkent de Nederlandse regering eindelijk de eigen verplichtingen onder internationaal recht en handhaaft het in februari 2024 door het Haagse gerechtshof afgegeven bevel om de export van F35-onderdelen aan Israël te verbieden.

Al in november 2023 was het duidelijk dat er grote risico's waren dat Israël het internationaal recht schond met het disproportionele geweld in Gaza. Ondanks deze risico's besloot Nederland de export van F35-onderdelen naar Israël voort te zetten, in strijd met de eigen exportregels. Daarom startten Oxfam Novib, PAX en The Rights Forum een rechtszaak om deze export te verbieden.

In twee jaar tijd heeft Israël meer dan 67.000 Palestijnen gedood in Gaza en is bijna het hele gebied vrijwel onleefbaar gemaakt. Deze vernietigingscampagne is door Israëlische regeringsleiders aangekondigd en stap-voor-stap door de regering van Netanyahu uitgevoerd. Gedurende al die tijd heeft Nederland geweigerd om zelf de beslissing te nemen om de export van F35-onderdelen naar Israël stop te zetten en besloot de regering er alles aan te doen het exportverbod, dat sinds februari 2024 geldt, te laten vernietigen.

Michiel Servaes, directeur Oxfam Novib: "Er moesten verschillende rechters aan te pas komen voordat Nederland éindelijk ook zelf correct concludeert dat het uitvoeren van F35-onderdelen naar Israël verboden is. Deze lange juridische strijd had ons allen bespaard kunnen blijven als de regering meteen zélf de enige juiste conclusie had getrokken: geen wapens naar een staat die genocide pleegt. We blijven erop toezien dat dit exportverbod in stand blijft zolang er risico is op schending van het internationaal oorlogsrecht. Zoals de Hoge Raad al stelde in haar arrest staat de weg naar de rechter ieder moment voor ons open om hierop toe te blijven zien".

Liesbeth Zegveld, advocaat namens de drie organisaties: "De opdracht van de Hoge Raad om opnieuw te toetsen aan de juiste kaders was noodzakelijk, omdat de Nederlandse regering gedurende de afgelopen twee jaar op geen enkel moment heeft laten zien de juridische kaders en exportregels die bestaan om burgers te beschermen uit eigen beweegredenen te respecteren. Het is schandalig dat er überhaupt een rechtszaak aan te pas moest komen om de regering daartoe te bewegen. Gelukkig heeft Nederland een sterke rechtsstaat waar we op kunnen terugvallen in tijden van politieke onwil, en die kan bijsturen als de regering verzaakt de eigen rechtsregels na te leven".

De winst van deze juridische strijd is duidelijk. Sinds 12 februari 2024 zijn er géén Nederlandse F35-onderdelen rechtstreeks naar Israël geëxporteerd.

Noot voor redactie:

Michiel Servaes, directeur Oxfam Novib, advocaat Liesbeth Zegveld en de directeurs van PAX en The Rights Forum zijn beschikbaar voor verdere uitleg en interviews.

Contact Jules van Os, Oxfam Novib persvoorlichting, 0651573683.

Margereth van Horen, persvoorlichting PAX, 0654358548